

- сразмерност: садржај и обим активности ЕУ не смеју да превазилазе оно што је неопходно за постизање циљева Уговора;

- субсидијарност: у областима у којима ЕУ нема искључиву надлежност, ЕУ може деловати само ако, и у меру у којој се циљ предложене акције не може у довољној мери постићи на нивоу држава чланица а могао би се боље постићи на нивоу ЕУ.

32. Садржина тзв. Првог стуба ЕУ, Другог стуба ЕУ и Трећег стуба ЕУ.

Између Уговора из Масстрихта (1993) и Уговора из Лисабона (2009) уобичајена је била подела ЕУ на тзв. Стубове. Ова подела је престала да постоји ступањем на снагу Уговора из Лисабона 1. децембра 2009. године, којим је ЕУ добила обједињени правни субјективитет. Због тога питање поделе Европске уније на стубове има пре свега историјски значај, али помаже разумевање генезе садашњих надлежности и структуре ЕУ.

Први стуб ЕУ се односио на правне тековине Европске заједнице, односно правног аспекта, заснивао се на Уговору о Европској заједници (Уговор о Европској економској заједници), Уговору о Европској заједници за атомску енергију и Уговору о Европској заједници за угаљ и челик (истекао 2002. године).

Први стубе ЕУ је обухватао области у којима је надлежност држава чланица пренесена на институције ЕУ, тј. Заједницу (нпр. царинска унија, унутрашње тржиште, заједничка пољопривредна политика, структуралне политике, економска и монетарна унија, Шенген, итд.). Кључна карактеристика овог стуба је била наднационалност, односно монопол Европске комисије на право законодавне иницијативе; раширена употреба гласања квалификованом већином у Савету ЕУ; активна улога Европског парламента; јединствено тумачење прописа Заједнице од стране Суда правде.

Други стуб ЕУ су чиниле заједничка спољна и безбедносна политика, а његова основна карактеристика јесте примена начина међудржавне, односно међувладине сарадње. То је важило и за Трећи стуб ЕУ, који су чиниле полицијска и правосудна сарадња. Тако је у ова два стуба право законодавне иницијативе Европска комисија делила с државама чланицама, или је оно било ограничено на специфичне области активности; Савет ЕУ је био надлежан да одлучује и то по правилу једногласно; Европски парламент имао је искључиво консултативну улогу; Суд правде Европских заједница имао је ограничену надлежност или је опште није имао.

33. Стицање статуса придруженог члана (Споразум о стабилизацији и придруживању).

ЕУ примењује у односу према земљама западног Балкана које желе да постану чланице ЕУ (Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Македонија и Србија) специфичан приступ, тзв. процес стабилизације и придруживања. Он има за циљ постизање стабилности система и институција наведених држава. Главни инструмент у остваривању наведених задатака је Споразум о стабилизацији и придруживању, који се закључује између ЕУ и сваке од придружених држава.

Споразумом о стабилизацији и придруживању прецизирају се општа начела и принципи на којима се заснивају међусобни односи између страна уговорница, политички односи, регионална сарадња, економски односи (слободан проток робе, услуга, људи и капитала) и трговински односи (слободан увоз производа из придружене чланице у државе чланице ЕУ и постепено укидање баријера на увоз производа из држава чланица ЕУ, до оспособљавања домаћег тржишта, примена права и правила конкуренције), као и постепено усклађивање законодавства придружене чланице са правним тековинама ЕУ (*aquis*).

Период примене Споразума о стабилизацији и придруживању представља, у ствари, временски оквир прилагођавања правног и економског система придружене чланице правима и обавезама које подразумева чланство у ЕУ, како би били испуњени услови за кандидатуру за чланство у ЕУ.